

خلاصه

مقدمه

دیابت شایعترین بیماری ناشی از اختلال متابولیسم می باشد که با عوارض درازمدت و اختلالات متابولیک همراه است. این بیماری مستلزم خود مراقبتی ویژه در تمام عمر می باشد، چرا که موجب ارتقای کیفی زندگی شده و در کاهش هزینه ها موثر است. بایگیری مداوم آن می توان از عوارض حاد و مزمن بیماری پیشگیری نمود یا بروز آنرا به تعویق انداخت. پژوهش حاضر یک مطالعه تحلیلی از نوع مقطعی است که با هدف تعیین عوامل مرتبط با رفتار های خود مراقبتی در بیماران دیابتی مراجعه کننده به مرکز تحقیقات دیابت یزد بر اساس الگوی اعتقاد بهداشتی توسعه یافته انجام شد.

روش کار

بررسی بر روی ۱۲۰ نفر از بیماران دیابتی مراجعه کننده به مرکز تحقیقات دیابت یزد انجام شد. حجم نمونه مورد نظر طی نمونه گیری آسان فراهم آمد. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بر اساس الگوی اعتقاد بهداشتی توسعه یافته با متغیر های منافع، موانع، شدت، حساسیت، تهدید، خود کار آمدی، حمایت اجتماعی و کنترل متابولیک درک شده و منبع کنترل بانضمام متغیر های دموگرافیک بود.

نتایج

سن افراد مورد مطالعه بین ۱۷-۷۳ با میانگین $53/28 \pm 10/18$ بود. ۱۷/۵ درصد مبتلا به دیابت نوع یک و ۸۲/۵ درصد دیابت نوع دو بودند. مدت ابتلا به دیابت بین ۳ ماه تا ۳۰ سال با میانگین $9/83 \pm 6/8$ سال بود. متغیر های منافع، شدت، حساسیت، تهدید، خود کار آمدی، کنترل متابولیک و حمایت اجتماعی درک شده و نیز منبع کنترل درونی با رفتار های خود مراقبتی همبستگی مثبت و معنی دار داشتند ($P < 0/01$) و بین موانع درک شده ($P = 0/000$) و نیز منبع کنترل شانس ($P = 0/037$) و خود مراقبتی همبستگی معنی دار و معکوس مشاهده گردید. متغیر های فوق ۴۴/۸ درصد از واریانس خود مراقبتی را بیان نمودند، که در مورد خودکار آمدی، منافع خالص و شدت \times حساسیت معنی دار و خودکار آمدی قویترین پیشگویی کننده بود. در آنالیز مسیر مبتنی بر رگرسیون منافع خالص، خودکار آمدی و شدت درک شده \times حساسیت درک شده به طور مستقیم بر رفتار های خود مراقبتی موثر بودند. منبع کنترل شانس و حمایت اجتماعی مربوط به دیابت از طریق تأثیر بر منافع خالص به طور غیر مستقیم بر رفتار های خود مراقبتی تأثیر گذار می باشد. همچنین منبع کنترل درونی با تأثیر بر خودکار آمدی به طور غیر مستقیم بر رفتار های خود مراقبتی موثر می باشد.

بحث و نتیجه گیری

به طور کلی مطالعه حاضر، کارآیی متغیر های مربوط به الگوی اعتقاد بهداشتی توسعه یافته در پیشگویی رفتار های خود مراقبتی دیابت را تأیید نمود و این الگو می تواند به عنوان یک چارچوب جهت طراحی و اجرای مداخلات آموزشی جهت کنترل بیماری دیابت، مورد استفاده قرار گیرد.

کلمات کلیدی: خود مراقبتی، دیابت، الگوی اعتقاد بهداشتی توسعه یافته، یزد